

به نام خداوند جان و خرد

اصول و مبانی بیمه در ورزش

ناصر تقی بیگلو (دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی)

حاج محمدی مغانی (دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی)

ویراستار علمی: د.رسید محمد کاشف (دانشیار دانشگاه ارومیه)

www.ketab.ir

بامداد کتاب

اصول و مبانی بیمه در ورزش

ناصر تقی بیگلو - حجت محمدی مغانی

ویراستار علمی: دکتر سید محمد کاشف

ویراستار ادبی: شهین خاصی

نوبت چاپ: اول - زمستان ۱۳۹۳

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قطع: وزیری - ۱۹۲ صفحه

فروست: ۲۵۶

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۲۰۶ - ۰۷۲ - ۵

کتاب حقوق برای ناشر محفوظ است

قیمت: ۱۴۹۰۰ تومان

مرکز بخش و فروش: تهران، خیابان کتاب، خیابان فروردین، خیابان نظری شرقی، شماره ۱۰۰
سایت: www.bamdadkatab.com تلفن: ۶۶۴۸۱۲۴۳-۵
پست الکترونیکی: varzesh_public@yahoo.com شماره: ۶۶۹۷۵۶۹۷

سرشناسه	: ۱۳۶۰ - تقی بیگلو، ناصر
عنوان و نام پدیدآور	: اصول و مبانی بیمه در ورزش / ناصر تقی بیگلو، حجت محمدی مغانی - ویراستار علمی: سید محمد کاشف
مشخصات نشر	: ۱۳۹۳، تهران: بامداد کتاب
مشخصات ظاهری	: ۱۹۲ ص.م
شابک	: 978-964-206-072-6
وضعیت فهرست نویسی	: قیفا
موضوع	: بیمه حوادث ورزشی - ورزش - حوادث - بیمه
شناسه افزوده	: ۱۳۵۶ - محمدی مغانی، حجت
شناسه افزوده	: ۱۳۳۷ - ویراستار کاشف، سید محمد
زده بندی کنگره	: ۱۳۹۳ / ۵۷۲ / HG۹۳۲۴
زده بندی دیویی	: ۳۸۳۶۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۶۴۱۴۶۷

فهرست مطالب

۴۲	ریسک‌های نادر	۹	فصل اول / کلیات بیمه
۴۳	ریسک‌های بلندمدت	۱۰	مقدمه
۴۳	مفهوم خطر در بیمه	۱۱	تعریف بیمه
۴۴	خطر از دیدگاه بیمه‌ای	۱۲	عناصر تشکیل‌دهنده بیمه
۴۷	شرایط خطر	۱۳	خطر
۴۷	الف. شرایط قانونی خطر	۱۳	حق بیمه
۴۷	ب. شرایط فنی خطر	۱۳	خسارت
۴۸	ج. تجانس (همگونی)	۱۳	لایش و تحول بیمه
۴۹	د. تناوب و تواتر خطر	۱۳	لایش و تاریخچه بیمه
۴۹	الف. پرشماری خطر	۱۵	ریشه بیمه در دوران باستان
۵۰	ب. پراکندگی خطر	۱۷	اندیشه بیمه در سده‌های میانی
۵۱	ویژگی‌های خطر	۱۹	تاریخچه بیمه در ایران
۵۱	کیفیت وقوع خطر	۲۱	تاریخچه بیمه در حقوق اسلام
۵۲	خطر	۲۲	تاریخچه بیمه در ایران
۵۲	مخاطره	۲۴	سیر تحول بیمه
۵۲	شرایط تشدید خطر در بیمه (مازاد)	۲۶	نگرشی به ضرورت بیمه
۵۳	فعالیت انسانی	۲۶	ضرورت بیمه
۵۳	عامل داخلی	۲۷	نگرشی به ضرورت بیمه
۵۳	عامل خارجی	۳۰	فصل دوم / عوامل فنی بیمه
۵۳	تغییر خطر	۳۲	اهداف رفتاری
۵۴	د. تشدید خطر در نتیجه عمل بیمه‌گذار	۳۲	مقدمه
۵۵	ب. تشدید خطر در نتیجه عمل شخص ثالث	۳۳	مفهوم ریسک
۵۶	تخفیف خطر	۳۵	تعریف ریسک در بیمه
۵۶	تفاوت ریسک، خطر تشدید، خطر در بیمه	۳۵	عناصر اصلی ریسک
۵۷	خطا	۳۶	مشخصات ریسک
۵۸	اعمال تشدید ریسک در طول اجرای قرارداد بیمه	۳۷	اتفاقی بودن
	فصل سوم / تعریف احتمالات و کاربرد آن در بیمه	۳۸	واقعی بودن
۶۱	بیمه	۳۸	غیرقابل احتراز بودن
۶۲	اهداف رفتاری	۳۹	زیان‌بار بودن
۶۲	مقدمه	۳۹	ناظر به آینده بودن
۶۳	کاربردهای نظریه احتمال در بیمه	۳۹	مشروع بودن
۶۴	نقش و کاربرد آمار و احتمالات در بیمه	۴۰	انواع ریسک
۶۵	پراکندگی نسبی و مطلق	۴۰	ریسک‌های خالص یا ایستا
۶۶	قانون اعداد بزرگ و کاربرد آن در ارزیابی ریسک	۴۰	ریسک‌های سودگرانه یا پویا
۶۶	قانون اعداد بزرگ	۴۱	ریسک‌های عام
۶۶	قانون اعداد بزرگ چه نقشی در حرفه بیمه‌گری دارد؟	۴۱	ریسک‌های خاص
۶۶		۴۲	تقسیم‌بندی دیگری از ریسک
۶۷	ارزیابی ریسک	۴۲	ریسک سیستماتیک
۶۸	کاربرد قانون اعداد بزرگ در ارزیابی ریسک	۴۲	ریسک غیرسیستماتیک
۷۱	احتمالات (تجربی، تئوری، آماری و ذهنی)	۴۲	ریسک‌های فاجعه‌آمیز
۷۱	تئوری احتمال چیست؟	۴۲	ریسک‌های زنجیره‌ای

جایگاه بیمه در عقود و حقوق اسلام (مشروعیت بیمه)	۹۶	احتمال آماری	۷۱
پرسی فقهی مسئله بیمه	۹۶	احتمال تئوری یا نظری	۷۲
مشروعیت بیمه	۹۷	احتمال تجربی	۷۳
مفهوم نسخ و ابطال در بیمه	۹۷	احتمال ذهنی	۷۴
نسخ در بیمه	۹۷	فصل چهارم / مدیریت ریسک	۷۷
انواع نسخ	۹۸	مقدمه	۷۸
نسخ قانون به چه معناست و انواع آن کدامند؟	۹۸	مدیریت ریسک	۷۹
فسخ قرارداد بیمه	۹۹	پارادایم مدیریت ریسک	۷۹
موارد انفساخ قرارداد بیمه	۹۹	مدیریت ریسک ناملموس	۸۰
ابطال در بیمه	۱۰۰	نامه‌های پیشگیری خسارت	۸۰
موارد بطلان بیمه‌نامه	۱۰۰	انتقال ریسک	۸۱
تفاوت بین فسخ و ابطال بیمه‌نامه	۱۰۰	ابطال از ریسک	۸۱
فصل ششم / اصول اساسی بیمه	۱۰۳	تقسیم ریسک	۸۲
مقدمه	۱۰۴	پذیرش ریسک	۸۲
اصول کلی حاکم بر قرارداد بیمه	۱۰۵	برنامه ریزی مالی ریسک	۸۴
۱. اصل حسن نیت (حد اعلای حسن نیت)	۱۰۵	تلفیق برنامه ریزی ریسک و برنامه ریزی خسارت	۸۴
رعایت اصول حسن نیت از طرف بیمه‌گذار	۱۰۶	مالی ریسک	۸۴
اصل حسن نیت از طرف بیمه‌گر	۱۰۷	فصل پنجم / حقوق بیمه	۸۷
۲. اصل جبران غرامت یا اصل زیان	۱۰۷	مقدمه	۸۸
قاعده نسبی حق بیمه	۱۱۰	تعریف عقد و قرارداد	۸۸
۳. اصل نفع بیمه‌ای (نفع بیمه‌پذیر):	۱۱۱	عقد در اصطلاح شرع	۸۹
۴. اصل جانشینی (قائم مقام بیمه‌گذار جهت دریافت خسارت) یا حق رجوع بیمه‌گر به مسئول حادثه	۱۱۲	انواع عقود	۹۰
۵. اصل داور	۱۱۴	عقد لازم	۹۰
۶. اصل سرایت اصل داور	۱۱۴	عقد جایز	۹۱
۷. اصل سرایت اصل داور به ذریک‌ترین علت خسارت	۱۱۵	فایده این تقسیم‌بندی	۹۱
۸. اصل سرایت اصل داور به ذریک‌ترین علت خسارت	۱۱۶	عقد اختیاری	۹۱
۹. اصل سرایت اصل داور به ذریک‌ترین علت خسارت	۱۱۷	عقد منجز	۹۲
فصل هفتم / اصول اساسی قرارداد بیمه	۱۲۱	عقد معلق	۹۲
اهداف رفتاری	۱۲۲	عقد معوض	۹۲
مقدمه	۱۲۲	عقد غیر معوض	۹۲
صدور بیمه‌نامه و متدرجات آن	۱۲۳	عقد معین	۹۳
قسمت اول: شرایط عمومی بیمه‌نامه	۱۲۳	عقد غیر معین	۹۳
قسمت دوم: شرایط خصوصی بیمه‌نامه	۱۲۴	عقد تملیکی	۹۳
میزان فرانشیز	۱۲۵	عقد عهدی	۹۳
شماره بیمه‌نامه محل صدور و تاریخ صدور	۱۲۵	عقد رضایی	۹۳
امضای بیمه‌نامه توسط بیمه‌گر	۱۲۵	عقد تشریفاتی	۹۴
شرایط ویژه	۱۲۶	عقد عینی	۹۴
تفسیر بیمه‌نامه	۱۲۷	رابطه بیمه با عقود	۹۴
بیمه‌گر	۱۳۰	حقوق بیمه چیست؟	۹۵
بیمه‌گذار	۱۳۰	ویژگی حقوق بیمه	۹۵
		عنوان حقوقی بیمه	۹۶

۱۵۵	ج. بیمه حمل و نقل کالا (بیمه باربری)	۱۳۱	مشخصات بیمه گذار
۱۵۶	د. بیمه آتش سوزی	۱۳۱	پیشنهاد بیمه
۱۵۶	۳. بیمه مسئولیت	۱۳۲	الف. بررسی شخصیت بیمه گذار
فصل نهم بیمه های ورزشکاران و اماکن ورزشی		۱۳۲	ب. بررسی وضعیت مورد بیمه
۱۶۱	ورزشی	۱۳۲	ج. بررسی پوشش های درخواستی بیمه گذار
۱۶۲	اهداف آموزشی	۱۳۳	تغییر شرایط بیمه نامه
۱۶۲	مقدمه	۱۳۳	مدت بیمه نامه
۱۶۳	بیمه ورزشی	۱۳۳	تاریخ شروع اعتبار بیمه نامه و تاریخ انقضای آن
۱۶۶	حق عضویت بیمه ورزشی	۱۳۴	نوع بیمه
۱۶۶	نحوه دریافت کارت بیمه ورزشی	۱۳۵	نوع بیمه
۱۶۷	شرایط استفاده از خدمات کمیته خدمات درمانی	۱۳۵	نوع بیمه های تأمین بیمه گر
۱۶۷	انواع بیمه نامه در حیطه تربیت بدنی و ورزش	۱۳۶	مورد بیمه
۱۶۷	بیمه مسئولیت عمومی	۱۳۶	موضوع بیمه
۱۶۷	بیمه مسئولیت تولید	۱۳۷	حدود تعهدات بیمه گر
۱۶۸	بیمه حوادث ورزشی	۱۳۷	الف. میزان تعهد بیمه گر در صورت وقوع حادثه
۱۶۸	بیمه توهین و افترا	۱۳۹	ب. وظایف و تعهدات بیمه گذار
۱۶۸	بیمه جبران خسارت حرفه ای	۱۳۹	اظهار مشخصات خاص در حین ابراز حسن نیت از آن
۱۶۸	بیمه مدیران و کارمندان	۱۳۹	پرداخت حق بیمه
۱۶۹	بیمه مربوط به تجهیزات ورزشی	۱۴۰	اعلام خسارت
۱۷۰	نحوه گزارش حادثه	۱۴۰	جلوگیری از ورود خسارت و توسعه آن
۱۷۰	۱. گزارش نویسی کامل	۱۴۰	خودداری از اقرار یا مصالحه و انتقال حقوق بیمه
۱۷۰	صریح نویسی	۱۴۰	بیمه گر
۱۷۱	۲. توضیحات مفصل در مورد جراحت	۱۴۱	سایر وظایف بیمه گذار
۱۷۱	۴. منشأ اطلاعات را ذکر کند	۱۴۲	تعهدات بیمه گذار قبل از حادثه
۱۷۲	۵. جستجو و وجود شاهدان	۱۴۲	تعهدات بیمه گذار بعد از حادثه
۱۷۲	۶. حراست اموال	۱۴۲	قرارداد الحاقی
۱۷۲	۷. حراست اسناد	۱۴۳	شرایط اضافی
۱۷۲	۸. امضای رسمی	۱۴۷	فصل هشتم/ انواع بیمه
۱۷۶	میزان و پرداخت هزینه ها	۱۴۸	اهداف آموزشی
۱۷۷	سقف پرداخت هزینه درمان	۱۴۸	مقدمه
۱۷۷	بیمه های مورد نیاز اماکن ورزشی	۱۴۸	انواع بیمه
۱۷۸	بیمه نامه مسئولیت مدنی مجموعه های ورزشی	۱۴۹	الف. بیمه های اجتماعی
۱۸۱	واژه نامه انگلیسی به فارسی	۱۴۹	اصول و موازین بیمه های اجتماعی
۱۸۷	منابع	۱۵۰	ب. بیمه های بازرگانی
		۱۵۱	نقش بیمه های بازرگانی
		۱۵۲	۱. بیمه اشخاص
		۱۵۲	الف. بیمه های عمر
		۱۵۳	ب. بیمه حوادث
		۱۵۴	ج. بیمه درمان
		۱۵۴	۲. بیمه اموال (اشیا)
		۱۵۴	الف. بیمه اتومبیل
		۱۵۵	ب. بیمه مهندسی

سخن ناشر

سپاس و آفرین ایزد جهان آفرین راست. آن که اختران رخشان به پرتو روشنی و پاکی او تابنده‌اند و چرخ گردان به خواست و فرمان او پاینده. آفریننده‌ای که پرستیدن اوست سزاوار، دهنده‌ای که خواستن جز از او نیست خوشگوار.

ماده ۱ قانون بیمه مصوب سال ۱۳۱۶ بیمه را چنین تعریف می‌کند:

بیمه عبارت از قراردادی است که به موجب آن یک طرف (بیمه‌گر) تعهد می‌کند در انقضای پرداخت وجه یا وجوهی از طرف دیگر (بیمه‌گذار) در صورت وقوع یا بروز حادثه خسارت وارده بر اموال یا جبران کرده، یا وجه معینی را بپردازد. متعهد را بیمه‌گر، طرف تعهد را بیمه‌گذار و وجهی را که بیمه‌گذار به بیمه‌گر می‌پردازد حق بیمه و آنچه را که بیمه می‌شود، موضوع بیمه نامند.

همچنین برابر ماده ۲ قانون مذکور موضوع بیمه ممکن است مال (اعم از عین یا منفعت)، هر حق مالی یا غیر مالی، مسئولیت حقوقی و برای حادثه یا خطری باشد که بیمه‌گذار از وقوع آن متضرر باشد به عبارت دیگر بیمه‌گذار باید نسبت به بقای آنچه بیمه می‌دهد، ذی‌نفع باشد.

یکی از مهم‌ترین و رایج‌ترین منابع یادگیری مؤثر و پایدار، کتاب‌های آموزشی هستند. یادگیری اطلاعات از طریق این کتاب‌ها بسیار مهم است.

اکنون این انتشارات به عنوان یکی از فعالان علم نشر و ورزشی کشور، در امر پژوهش، برنامه‌ریزی و تولید کتاب‌های آموزشی و درسی نقش بسیار مهمی دارد و بر اساس برنامه‌های کاری خود مبنی بر توسعه و ترویج یافته‌های علمی تلاش کرده است با رویکردی‌های مختلف که بیشتر انتشار و چاپ کتاب است، اطلاعات علمی جدید را در اختیار خوانندگان قرار دهد.

امید است با تولید جدیدترین کتاب‌های علوم ورزشی و تربیت‌بدنی بتوانیم گامی مؤثر در راه یادگیری هرچه بهتر و ساده‌تر برداشته باشیم.

تا چه مقبول افتد و چه در نظر آید

پاییز ۱۳۹۳

پیشگفتار

زندگی افراد در معرض حوادث و بلایای طبیعی قرار دارد. آنها همواره نگران خود و عزیزانش در برابر حوادث غیرمترقبه‌ای هستند که جان، مال و آسودگی خیال را چه در وضعیت حال و چه در آینده‌ای ناشناخته تهدید می‌کند؛ نگرانی‌ای که آنها را به پیش‌گیری، پیش‌بینی و مقابله با این بلایا فرامی‌خواند. هرچند این تلاش‌ها در هر صورت به کاهش تعداد حوادث و کم کردن وسعت آن منجر می‌شوند، ولی ساختار طبیعت و پیچیدگی زندگی بشری به صورتی است که با تمام کوشش‌های انسان، احتمال وقوع حوادث به کار نمی‌سازد.

مبارزه آدمی برای جلوگیری از حوادث زیان‌بار و ایجاد مصونیت در صورت وقوع و کاهش تبعات نامشایسته آنها وی را به استفاده از وسایل مختلف و انجام مراقبت‌های لازم وادار کرده است. کمک به شروع و دستگیری از افراد از کارافتاده که در روزگار ما توسط مؤسسه‌های خیریه و بنیادهای مردمی در حوادث فاجعه‌آمیز انجام می‌گیرد، تکفل خانواده‌های بی‌سرپرست، کمک به مسکینان و یتیمان ناشی از حوادث و بلایای طبیعی، پرداخت دیه در صورتی که عضو قبیله مسئول خسارت وارد به شخص سوم بود، فکر مقابله با حوادث زیان‌آور را پدید آورده، با این حال عدم کفایت چنین اعمالی پیدایش بیمه را به مفهوم کنونی موجب شده است.

امر بیمه به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل بسط و توسعه فعالیت اجتماعی و توسعه اقتصادی نمی‌تواند فارغ از واقعیت‌های دنیای امروز راه خود را پیدا کند. نقش اصلی بیمه ایجاد تأمین مالی است؛ این تأمین به نوبه خود منشأ اثرات مثبت و اقتصادی گوناگون است. نیاز به این تأمین به‌خصوص برای فعالان صحنه ورزش (مدیران، ورزشکاران، داوران، سرپرستان، مدیران، تماشاگران، ورزشکاران، سازندگان، تولیدکنندگان لوازم ورزشی و...) نقش تعیین‌کننده‌ای دارد. با افزایش روزافزون حوادث ورزشی و مسئولیت‌های مدنی ناشی از آن و بیم از دست‌دادن سرمایه‌های گرانقدر جانی و مالی، فعالیت ورزشی مفید و مؤثر بدون وجود تأمین مناسب و رهایی از بیم تحمل بار سنگین حوادث امکان‌پذیر نیست.

فعالیت ورزشی جز در سایه بیمه ورزشی که جنبه‌های مختلف حوادث و خسارت‌های ناشی از آن را پوشش می‌دهد، میسر نیست. در واقع در صورت وجود آرامش خاطر ایجادشده به‌وسیله بیمه ورزشی، ورزشکاران و افراد درگیر در این حیطه می‌توانند با اطمینان و پشتوانه لازم به فعالیت بپردازند.

کتاب حاضر مشتمل بر نه فصل است؛ در فصل نخست کلیات بیمه و پیدایش و تحول آن در دوره‌های مختلف بررسی شده است. فصل دوم به عوامل فنی بیمه و فصل سوم نیز احتمالات و کاربرد آن در بیمه می‌پردازد. مدیریت ریسک و پارادایم آن، تلفیق برنامه‌ریزی پیشگیری خسارت و برنامه‌ریزی مالی ریسک موضوع فصل چهارم کتاب است. فصل پنجم به بررسی حقوق بیمه اختصاص یافته است. در فصل ششم اصول اساسی بیمه مورد بررسی قرار گرفته است.

در فصل هفتم قرارداد بیمه، شرایط عمومی و خصوصی حاکم بر قرارداد و در فصل هشتم نیز انواع بیمه بررسی شده‌اند و سرانجام در فصل نهم توضیحات کاملی در مورد بیمه‌های ورزشکاران و امکانات و روش‌های ارائه شده است.

با توجه به کمبود منابع در این زمینه، مؤلفین خود را عاری از اشتباه نمی‌دانند و از خوانندگان، دانشجویان و اساتید محترم انتظار دارند تا با دیدی انتقادی بدان نظر کرده، و نظرات، انتقادات و پیشنهادهای اصلاحی خود را به آدرس پست الکترونیکی osolmabanibimehvarzesh@yahoo.com ارسال نمایند.